

บทบาทและการปรับตัวของประชาชนต่อการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ ในเขตพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา
The role and adaptation of people to inadequate water management
in Bangoysinae Subdistrict Administrative Organization, Yaha District,
Yala Province

อาจารย์ที่ปรึกษา
อาจารย์นาเดีย ปายอ

คณะผู้ศึกษา

นางสาวต่วนมารีอนา	ปาแซ	รหัสนักศึกษา 406422062
นางสาวนุรอาซีกิน	อาลี	รหัสนักศึกษา 406422073
นางสาวอิฟฟารีซาน	บินเจะหลง	รหัสนักศึกษา 406422094

หัวข้อพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชาวิจัยทางรัฐศาสตร์และกฎหมาย

มหาชน

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

2567

บทบาทและการปรับตัวของประชาชนต่อการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ ในเขต
พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

The role and adaptation of people to inadequate water
management in Bangoysinae Subdistrict Administrative Organization,
Yaha District, Yala Province

นางสาวต่วนมารีโอนา	ปาแซ	รหัสนักศึกษา 406422062
นางสาวนุรออาซีกิน	อาลี	รหัสนักศึกษา 406422073
นางสาวอิฟฟารีซาน	บินจะหลง	รหัสนักศึกษา 406422094

หัวข้อพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาวิจัยทางรัฐศาสตร์และกฎหมายมหาชน
หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

การอนุมัติ

หัวข้อพิเศษ : บทบาทและการปรับตัวของประชาชนต่อการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

: The role and adaptation of people to inadequate water management in Bangoyinae Subdistrict Administrative Organization, Yaha District, Yala Province

ผู้ศึกษา : อีฟฟารีซาน บินเจะหลง¹, นุรออาซีกิน อาลี¹, ต่วนมารีอนา ปาแซ¹ และนาเดีย ปายอ²

หลักสูตร : หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชา : การปกครองและกฎหมายมหาชน

อาจารย์ที่ปรึกษาหัวข้อพิเศษ

.....

(อาจารย์นาเดีย ปายอ)

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาการวิจัยทางรัฐศาสตร์และกฎหมายมหาชน อนุมัติให้นับ การศึกษาหัวข้อพิเศษเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการสอบปฏิบัติสำเร็จของรายวิชาดังกล่าวนี้

.....

(ผศ.นินุสรา มินทรศักดิ์)

ประธานหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บทคัดย่อ

หัวข้อพิเศษ : บทบาทและการปรับตัวของประชาชนต่อการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

ผู้วิจัย : อีฟฟารีซาน บินเจะหลง¹, นุรออาซีกิน อาลี¹, ต่วนมารีอนา ปาแซ¹ และนาเดีย ปายอ²

หลักสูตร : หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชา : การปกครองและกฎหมายมหาชน

ปีการศึกษา : 2567

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา และเพื่อศึกษาการปรับตัวของประชาชนจากปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา โดยเป็นวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลจากเป้าหมาย ได้แก่ นายกองคการบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา รองนายกองคการบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา เจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 2 คน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน และประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำนวน 9 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1.บทบาทการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลาสามารถแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1.) การบริหารจัดการกำลังคน : การบริหารกำลังคนขององค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการตามข้อบัญญัติที่ร่างไว้ โดยคำนึงถึงภารกิจและความรับผิดชอบที่ต้องทำ. 2.) การบริหารจัดการด้านงบประมาณ:งบประมาณส่วนใหญ่จะใช้จ่ายเงินจากงบกลาง โดยเมื่อเกิดปัญหาหรือวิกฤตก็จะนำเงินจากส่วนนี้มาใช้ เพื่อแก้ไขปัญหาสถานการณ์ 3.) การบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์: การซ่อมบำรุงต้องดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ควรถูกเก็บรักษาในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต) เท่านั้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายจากการนำไปเก็บในที่ที่ไม่เหมาะสม. 4.) การบริหารจัดการของกลุ่ม:วางแผนและจัดสรรบุคลากรตามความสามารถเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน พร้อมทั้งติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น 5.) บทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ: มีการวางแผนและแจ้งข่าวสารให้แก่ประชาชนก่อนลงพื้นที่ช่วยเหลือ ซึ่งอยู่ระหว่างทำการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่โดยใช้วิธีการเจาะบาดาลและแจกจ่ายน้ำตามแผนที่วางไว้ และมีการซ่อมแซมอุปกรณ์ให้ใช้งานได้อย่างปกติ 2.การปรับตัวของประชาชนจากปัญหาการขาดแคลนน้ำ

ในพื้นที่ตำบลบาโจยซีแฉ อำเภอยะหา จังหวัดยะลา พฤติกรรมการปรับตัวที่พบมากที่สุดในชุมชนคือ การใช้น้ำอย่างประหยัด โดยประชาชนมีความตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์น้ำ และเลือกใช้ ในยามจำเป็นเท่านั้น นอกจากนี้ ยังมีการใช้เทคนิคในการจัดการน้ำ เช่น การเก็บน้ำฝนและการนำ กลับมาใช้ใหม่ เพื่อให้สามารถรองรับความต้องการในช่วงที่มีปัญหาขาดแคลนน้ำได้

คำสำคัญ: บทบาทและการปรับตัวของประชาชน; การบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ; องค์การบริหาร ส่วนตำบล

Abstract

Research Title : The Role and Adaptation of Citizens to Water Management Deficiencies in the Administrative Area of Bangoisinae Subdistrict, Yaha District, Yala Province

Researchers : Iffarisan BinJehlong¹, Nurasikin Ali¹, Tuanmaruna Pasae¹, and Nadia Payo²

Program : Bachelor of Political Science

Department : Government and Public Law

Year : 2024

This research aims to study the role of inadequate water management by the Banoyisine Subdistrict Administrative Organization, Yaha District, Yala Province, and to examine the adaptation of the local population to water scarcity issues in the Banoyisine Subdistrict, Yaha District, Yala Province. The study is qualitative in nature, utilizing semi-structured interviews to collect data from key targets: the Chief Executive of the Banoyisine Subdistrict Administrative Organization, the Deputy Chief Executive of the Banoyisine Subdistrict Administrative Organization, two government officials, one village head, and nine residents in the jurisdiction of the Banoyisine Subdistrict Administrative Organization, Yaha District, Yala Province

The research results indicate that: 1. The role of inadequate water management by the Banoyisine Subdistrict Administrative Organization, Yaha District, Yala Province, can be categorized into five areas as follows: 1. Human Resource Management: The SAO manages human resources according to the regulations, considering the duties and responsibilities required. 2. Budget Management: Most of the budget comes from central funds, which are utilized in times of crisis to resolve situations. 3. Equipment Management: Maintenance must be carried out as scheduled, and equipment should be stored within the SAO premises to prevent damage from improper storage. 4. Group Management: Plan and allocate personnel according to their abilities to enhance work efficiency, while continuously monitoring and evaluating progress to further improve performance. 5. Role in Water

Management: The SAO plans and informs the public before taking action. They are currently addressing water shortages by drilling wells and distributing water according to the plan, while also repairing equipment to ensure proper function. 2. Adaptation of the Population to Water Shortages in Banoyisinae Subdistrict, Yaha District, Yala Province: The most common adaptive behavior in the community is water conservation, with people being aware of the importance of saving water and using it only when necessary. Additionally, techniques such as rainwater harvesting and recycling water are employed to meet the demand during water shortages.
Keywords: Subdistrict Administrative

Keywords: The role and adaptation of the people, Insufficient water management,
Subdistrict Administrative Organization

กิตติกรรมประกาศ

หัวข้อพิเศษฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา นาเดีย ปายอ และคณะกรรมการหัวข้อพิเศษที่ได้ให้คำแนะนำ ติดตามความก้าวหน้าและคอยให้กำลังใจอยู่เสมอ ได้กรุณาเสียสละ อดทน อบรมสั่งสอน ว่ากล่าวตักเตือน ในความเมตตากับผู้วิจัยเหนือกว่าครูที่จะพึงมีให้กับศิษย์โดยทั่วไป ซึ่งผู้ศึกษา ขอขอบคุณไว้เป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณคณะกรรมการหัวข้อพิเศษทุกท่าน ที่ได้เสนอความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานชิ้นนี้

ขอขอบคุณเพื่อนๆ และครอบครัวอันเปรียบเสมือนกัลยาณมิตรที่ได้ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจมาตลอด

คุณค่าอันพึงมีของรายงานจากหัวข้อพิเศษฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบแต่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือและให้กำลังใจเป็นอย่างดี

คณะผู้ศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ (ไทย).....	ก-ข
บทคัดย่อ (อังกฤษ).....	ค-ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ-ช
สารบัญภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	4
อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล	5
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น.....	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ.....	8
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำ	12
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปรับตัว.....	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	19
ผู้ให้ข้อมูลหลัก	19
เครื่องมือที่ใช้และการสร้างเครื่องมือ	19
การเก็บรวบรวมข้อมูล	20
การวิเคราะห์ข้อมูล	20
ระยะเวลาการวิจัย	21
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	22
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	27
สรุป	27

อภิปรายผล.....	29
ข้อเสนอแนะ.....	30
บรรณานุกรม.....	32

สารบัญ(ต่อ)

บุคลากร.....	35
ภาคผนวก.....	36
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	38
ภาคผนวก ข ภาพประกอบการลงพื้นที่เก็บข้อมูล.....	42
ประวัติผู้วิจัย.....	45

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	18

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

น้ำเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของโลก สิ่งมีชีวิตทุกชนิดต้องอาศัยน้ำในการดำรงชีวิต น้ำเป็นส่วนประกอบที่สำคัญโดยมี จำนวนมากถึง 3 ใน 4 ส่วน ของพื้นโลก ถึงแม้ว่าจะมีน้ำจำนวนมากมหาศาล แต่การเพิ่มขึ้นของประชากรและการขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้มีความต้องการใช้น้ำมากขึ้น ประกอบกับมีการบุกรุกทำลายป่าต้นน้ำ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและภูมิอากาศ เกิดปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติบ่อยครั้งและรุนแรงมากขึ้น ทั้งปัญหาอุทกภัย ภัยแล้ง ดินโคลนถล่ม และการชะล้างพังทลายของดิน รวมถึงการเพิ่มขึ้นของชุมชนเมือง และการขยายตัวของอุตสาหกรรม ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านคุณภาพน้ำ ทวีความรุนแรงมากขึ้น (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2561)

สถานการณ์ความต้องการใช้น้ำของประเทศไทยยังคงพบว่ามีปริมาณสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตาม การขยายตัวทางเศรษฐกิจและจำนวนประชากร โดยสามารถแบ่งความต้องการใช้น้ำได้ 4 ประเภท ดังนี้ 1. การใช้น้ำเพื่อการเกษตร ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีการใช้น้ำสูงสุด สัดส่วนร้อยละ 75 ของปริมาณการ ใช้น้ำทั้งหมด 2. การใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการท่องเที่ยว มีความต้องการใช้น้ำปีละ 4,783 ล้านลูกบาศก์เมตร และคาดว่า ในอนาคต ปี พ.ศ. 2580 ความต้องการน้ำจะเพิ่มเป็นปีละ 5,991 ล้าน ลูกบาศก์เมตร ตามการขยายตัวภาคบริการและการท่องเที่ยวของประเทศ โดยเฉพาะตามเมืองหลัก ในภูมิภาค เช่น จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดสงขลา และแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่มี ชื่อเสียงระดับโลก เช่น กรุงเทพมหานคร ชายฝั่งทะเลอันดามัน และเกาะสมุย รวมถึงการเติบโตของ แหล่งท่องเที่ยวในเมืองรอบบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันตก จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ จังหวัดชุมพร 3. การใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม มีความต้องการใช้น้ำปีละ 1,913 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยคาดการณ์ความต้องการใช้น้ำ ในอนาคต ปี 2580 จะเพิ่มเป็นปีละ 3,488 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก เช่น กรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง รวมถึงพื้นที่ภาค ตะวันออก ซึ่งเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมหลักของประเทศ 4. การใช้น้ำเพื่อรักษาระบบ นิเวศ มีปริมาณความต้องการ น้ำ เพื่อการรักษาระบบนิเวศในฤดูแล้ง รวมทั้งประเทศปีละ มากกว่า 27,000 ล้านลูกบาศก์เมตร (คณะอนุกรรมการ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ, 2561)

ตำบลบาโจยซิแฉ อำเภอยะหา จังหวัดยะลา เป็นพื้นที่ตั้งอยู่ใกล้เมืองยะลาสะดวกสบายใน การเดินทางไปราชการส่วนกลางต่างๆรวมถึงสภาพที่อยู่อาศัยแก่การดำรงชีวิตเพราะอาชีพคนใน ชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร สภาพที่ดินมีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขาและเป็นภูเขาหิน ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย ตำบลบาโจยซิแฉยังมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีแหล่ง

ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติหลายแห่งที่สามารถดึงดูดผู้คนเข้ามาท่องเที่ยวและยังช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของคนในชุมชนและมีการจัดงานกิจกรรมวัฒนธรรมประเพณีโดยมีผู้นำสนับสนุนแก่ประชาชน

แต่สภาพแวดล้อมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลง คณะผู้ศึกษาได้ทำการลงพื้นที่และสอบถามประชาชนในพื้นที่ตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา เกี่ยวกับปัญหาในพื้นที่ และได้พบเจอปัญหาภายในตำบล คือ น้ำไม่พอใช้ในการอุปโภค บริโภค อย่างไรก็ตามต้องจัดการบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ได้ทำการบริหารจัดการ และอยู่ระหว่างทำการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่โดยใช้วิธีการเจาะบาดาลเป็นจำนวน 6 แห่ง ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านบาโจยซิแน หมู่ที่ 2 บ้านบูเก๊ะ หมู่ที่ 3 บ้านลิมาปูรี๊ะ หมู่ที่ 4 บ้านโปโฮ หมู่ที่ 5 บ้านซีเยาะ และหมู่ที่ 6 บ้านลูนังค์

จากเหตุการณ์ข้างต้นคณะผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษา 2 ประเด็น ดังนี้ 1.เพื่อศึกษาบทบาทการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา 2.เพื่อศึกษาการปรับตัวของประชาชนจากปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา โดยการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาต้องการทำการศึกษาเพื่อเสนอบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ตลอดจนผลกระทบและวิธีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของประชาชนในขณะที่เกิดการขาดแคลนน้ำ เพื่อให้เกิดเป็นแนวทางสำหรับพื้นที่อื่นที่ประสบปัญหาเดียวกันสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.เพื่อศึกษาบทบาทการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา
- 2.เพื่อศึกษาการปรับตัวของประชาชนจากปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตเชิงพื้นที่

การศึกษานี้ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

ขอบเขตเชิงประชากร

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ มีขอบเขตด้านประชากร ดังนี้

1. นายกององค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

2. รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา
3. เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา
4. ผู้ใหญ่บ้าน
5. ประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้ศึกษาได้มีการจัดเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่เดือนมิถุนายน – ตุลาคม พ.ศ.2567

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รู้ถึงบริบทพื้นที่เพื่อเป็นแนวทางการศึกษา
2. ได้รู้ถึงการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ในการแก้ปัญหา
3. ได้รู้รูปแบบการปรับตัวของประชาชนจากปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

คำนิยามศัพท์เฉพาะ (ถ้ามี)

1. บทบาทและการปรับตัวของประชาชน หมายถึง หน้าที่และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชนเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม
2. การบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ หมายถึง การจัดสรรและควบคุมทรัพยากรน้ำที่ขาดประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดปัญหาน้ำไม่พอใช้ในภาคส่วนต่าง ๆ
3. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.2 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
- 2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
- 2.5 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำ
- 2.6 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปรับตัว

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้นได้มีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามไว้จำนวนมาก ส่วนใหญ่แล้วคำนิยามเหล่านั้นต่างมีหลักการที่สำคัญคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันบ้างก็คือสำนวนและรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งสามารถพิจารณาได้ดังนี้

วิลเลียม เอ โรบสัน (Robson, 1953 : 574) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้อำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สม ความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

จอห์น เจ. คลาร์ก (Clark, 1957: 87-89) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดโดยเฉพาะ และหน่วยการปกครองดังกล่าวนี้จัดตั้งและจะอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

วิลเลียม วี. ฮอลโลเวย์ (Holloway, 1959: 101-103) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์กรที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหาร การคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

เดเนี่ยล วิท (wit, 1967: 101-103) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชน ในท้องถิ่นได้อำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตาม หลักการที่ว่า ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาล ของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้น การบริหารการปกครอง

ท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมี องค์กรของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของ รัฐบาลกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่น ในเขตอำนาจของตน

แฮร์ริส จี. มอนตากู (Mongtagu, 1984: 574) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระเพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระ พร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุม ของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ ภายใต้บังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด

2.2 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.2.1 องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีฐานะเป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 มี.ค. 2538 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ.ฉบับนี้ได้ส่งผลให้มีการกระจายอำนาจสู่ประชาชนในระดับรากหญ้าเป็นอย่างมาก โดยได้ยกฐานะสภาตำบลซึ่งมีรายได้ตามเกณฑ์คือ มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

2.2.2. รูปแบบองค์การ

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละสองคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น กรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้าน ให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคน และในกรณีมีเพียงสองหมู่บ้าน ให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านละสามคน องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หนึ่งคน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง การเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

2.2.3. การบริหาร

กฎหมายกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (ม.58) ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้บริหารท้องถิ่นเรียกว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง

2.2.4. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562 พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (มาตรา 66) มีหน้าที่ที่ต้องทำตามมาตรา 67 ดังนี้

1. จัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก
2. การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันโรค
4. บรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการระงับโรคติดต่อ
6. ป้องกัน ศาสนาและวัฒนธรรม
7. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและพิการ
8. คุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
9. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
10. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

มีหน้าที่ที่อาจทำกิจกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 68 ดังนี้

1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพ
8. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
11. กิจการการท่องเที่ยว
12. เกี่ยวกับการพาณิชย์
13. การผังเมือง

(พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ฉบับที่ 7, 2562)

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

2.3.1 บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎี ซึ่งบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องมีบทบาทสำคัญอยู่ 5 เรื่องประกอบไปด้วย

1. บทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาการเมืองในฐานะที่การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันทางการเมืองอย่างหนึ่ง จึงต้องมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตย

2. บทบาทในการบริหารจัดการให้มีการบริหารสาธารณะ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในฐานะที่เป็นองค์กรที่มอบหมายภารกิจมาจากรัฐบาลกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องทำหน้าที่ในการจัดให้มีการบริหารสาธารณะที่จำเป็นแก่ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งอาจจะมี ความแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น อาทิเช่น ชุมชนเมืองจะต้องการการบริหารสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน อันได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา การเคหะ การขนส่งมวลชน แต่ในขณะที่ ชนบทมีความต้องการเกี่ยวกับการสร้างถนนหนทาง โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ รวมไปถึงการส่งเสริมด้าน อาชีพ การสร้างรายได้ การจัดการศึกษา และสาธารณสุข เป็นต้น

3. บทบาทในการกระตุ้นการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งการปกครองท้องถิ่นจะมีบทบาทสำคัญ ในการระดมความคิดเห็นจากประชาชนในชุมชน และกระตุ้นให้ท้องถิ่นเกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นร่วมกันกำหนด โดยเฉพาะการกระตุ้น ให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยเป็นผู้สร้างให้เกิดบรรยากาศในการลงทุนจากภายนอก เช่น การสร้างระบบเครือข่ายถนนที่เชื่อมต่อกับถนนสายหลัก การพัฒนาแหล่งน้ำให้เกิดการอุปโภค และการ บริโภคที่เพียงพอ การพัฒนาฝีมือแรงงานในท้องถิ่นที่จะต้องรองรับการลงทุนจากภายนอก หรือส่งเสริม อาชีพที่ทำให้เกิดรายได้แก่ประชาชน รวมถึงกระตุ้นให้เกิดการนำความรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาใช้ให้ เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นเอง เป็นต้น

4. บทบาทในการประสาน ท้องถิ่นนั้นมิได้เป็นอิสระจากปกครองตัวเองโดยสมบูรณ์ ในทางตรงกันข้ามท้องถิ่นกลับจะต้องเป็นตัวประสานให้นโยบายของรัฐบาลกลางนโยบายของท้องถิ่นซึ่งมีความใกล้ชิดกับปัญหาสามารถตอบสนองคนในท้องถิ่นได้ อาทิเช่น นโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่รัฐบาลกลางต้องการเสนอเป็นหนึ่งในนโยบายแก้ไขปัญหาความยากจนคณะผู้บริหารท้องถิ่นก็จะต้องนำ นโยบายนั้นมาส่งเสริมให้เกิดการสร้างอาชีพและสร้างรายได้ของคนในท้องถิ่น เป็นต้น

5. บทบาทในการคุ้มครอง การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีบทบาทในการคุ้มครอง ปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชนในท้องถิ่นด้วย อาทิเช่น การตรวจดูแลสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ การดูแลเด็กเล็ก ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม เป็นต้น

ปธาน สุวรรณมงคล (2540: 7) ได้กล่าวว่าการปกครองท้องถิ่นในประเทศต่าง ๆ จะมีบทบาทที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะสภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม แต่ถึงอย่างไรก็ตามบทบาทใน 5 เรื่องดังกล่าวนี้เป็นบทบาทที่สำคัญในการทำหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน ภาพรวมแบบกว้าง ๆ

2.3.2 บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย กฎหมายหรือพระราชบัญญัติที่สำคัญในการบ่งบอกถึงบทบาทสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กล่าวถึงบทบาทอำนาจหน้าที่ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในมาตรา 272 ที่กล่าวว่า “ภายใต้การบังคับในมาตรา 1 รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักการแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ ร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่”

นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี 2550 ยังได้ระบุถึงอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มเติมไว้ในมาตรา 274 วรรค1โดยกล่าวว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้นย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การจัดบริการสาธารณะที่มี ความหลากหลาย การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ที่เป็นของตนเองโดยเฉพาะ โดยจะต้องคำนึงถึงการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนร่วมด้วย”

ส่วนในมาตรา 281 ได้ระบุบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า "เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ตามที่ กฎหมายบัญญัติกฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยจะต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่
2. การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกเขตพื้นที่ เฉพาะในกรณีที่มีผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตน
3. การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมใดนอกเขตพื้นที่ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือนามัยของประชาชนในพื้นที่"

2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

ดอกจันท์ ศิริรัตน์, บุญทัน ดอกไธสง, และ อิมรอน มะกุลีม. (2552). กล่าวว่า ทรัพยากร ในการบริหาร (Resources) ได้แก่ วัตถุและเครื่องใช้เพื่อประกอบการดำเนินงานรวมถึงความสามารถ ในการจัดการ ทรัพยากรในการบริหารสามารถแบ่งแยกได้เป็น 4 ประเภท หรือเรียกอ ยว่า 4 M คือ

1. บุคลากร (Man) มีการกำหนดนโยบายการบริหารงานให้พนักงานแต่ละคนต้องผ่านกระบวนการการฝึกฝน ทักษะความสามารถก่อนเข้างาน จึงจะมอบหมายงานที่มีลักษณะเหมาะสมกับทักษะที่มีให้แต่ละคน เป็นไปตามแนวคิดของ Max Weber (1864-1920) ทฤษฎีการจัดการตามระบบราชการ (Bureaucratic management) ที่องค์การควรจะถูกบริหารบนพื้นฐานของเหตุผลและไม่เป็นส่วนตัว โดยการแบ่งงานกันทำเฉพาะด้าน มีการส่งเสริมพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงานให้เกิด ความเชี่ยวชาญอยู่ตลอดเวลา สร้างคนให้มีประสิทธิภาพมีความพร้อมต่อการทำงานและการเรียนรู้ งานใหม่ๆ เพื่อให้ชิ้นงานที่ผลิตออกมามีคุณภาพ เป็นการบริหารคนให้มีประสิทธิภาพตามแนวคิด ของ ริช วิช กาวรรณ (2548) ที่กล่าวว่าการบริหารคนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการบริหาร และเรียกได้ว่า เป็นองค์ประกอบของการบริหาร ผู้บริหารแต่ละคนนำไปใช้ในกระบวนการทำงาน เพื่อให้บรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. งบประมาณ (Money) มีการกำหนดแนวทางการบริการใช้จ่ายเงินหรือต้นทุนการผลิตอย่างประหยัดและคุ้มค่า ให้ ได้ผลลัพธ์มากกว่าต้นทุนที่กำหนดไว้ ซึ่งการบริหารการเงินองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหาร จัดการตามแนวของ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2548) การควบคุมการผลิตงานที่มีผลงานที่ไม่มี คุณภาพให้น้อยที่สุด ซึ่งมาจากเทคนิค เครื่องมือเครื่องใช้และพนักงานผลิตที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงเป็นหลัก ของการบริหาร ในด้านการควบคุมของเฮนรี ฟาโยล (Henry Faso) และพัฒนาสิ่ง เหล่านี้อยู่ ตลอดเวลา การใช้เครื่องมืออย่างระมัดระวังและช่วยกันดูแลรักษา เพื่อให้ทุนการผลิต ที่มีใน กระบวนการต่าง ๆ เป็นไปอย่างประหยัดคุ้มค่า ทำให้องค์กรเงินไปพัฒนาด้านอื่น ๆ หรือการจัด สวัสดิการอื่นเพิ่มเติมให้พนักงาน ได้ต่อไป กล่าวคือการบริหารการเงินเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการ เจริญยุทธ์ที่ได้โดยคำนึง 1) ลักษณะการดำเนินงานขององค์การ 2) ลักษณะธุรกิจในอนาคต 3) สภาพแวดล้อม 4) การจัดสรรทรัพยากร 5) การปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์

นอกจากนั้นการบริหารการเงินอย่างประหยัดและคุ้มค่านั้นมีความสอดคล้องกับการกำหนดกลยุทธ์ระดับธุรกิจที่ต้องการเป็นผู้นำด้านต้นทุนต่ำ (Con Leaders) ในเชิงการแข่งขัน เป็นการกำหนดกลยุทธ์ที่ครอบคลุมวิธีการในการแข่งขัน แก่ผู้เกี่ยวข้องในหน่วยงาน (Function) ต่าง ๆ มุ่งเน้นให้แผนงานตามหน้าที่พัฒนากลยุทธ์ขึ้นมาโดยอยู่ภายใต้กรอบของกลยุทธ์ เช่น แผนการผลิต แผนการตลาดแผนการดำเนินงานทั่วไป แผนการด้านทรัพยากรบุคคล แผนการเงิน เป็นต้น

3. วัสดุอุปกรณ์ (Material) โดยการกำหนดแนวทางการใช้งานเครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นส่วนสำคัญของการผลิตออกมา ให้ มีคุณภาพ และผลิตในระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้นจึงกำหนดให้พนักงานทุกคน ต้องมีความรู้ ความสามารถในการใช้งานเครื่องมือต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี โดยมีการฝึกฝนและทำความเข้าใจรวมถึง เทคนิคต่าง ๆ ที่จะเป็นการดูแลรักษาและป้องกันอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นระหว่าง ปฏิบัติงานได้

4. การจัดการ (Management) มีการกำหนดกลยุทธ์การบริหารงานที่คำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร โดย ทำการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการบริหารงานอยู่ ตลอดเวลา เพื่อหากกลยุทธ์ในการหลีกเลี่ยงและปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารให้สอดคล้องกับ สภาพแวดล้อม ภายในและภายนอกเปลี่ยนแปลงไป เป็นกลยุทธ์การบริหารที่มีความครอบคลุม การจัดการ 4M โดย ใช้หลักการควบคุมเป็นส่วนสำคัญของการบริหาร จะทำให้เกิดประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการ โดยที่ต้องควบคุมปริมาณงาน ควบคุมคุณภาพของงาน ควบคุมเวลาการทำงานของพนักงาน และ ควบคุมค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานต่างๆ เหล่านี้จะส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร และต้องสร้าง จิตสำนึกรักองค์กร ให้เกิดขึ้นกับพนักงานทุกคนรวมทั้งผู้บริหารด้วยกันด้วย ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ในกระบวนการต่างๆ ที่จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาองค์กรให้มุ่งไปสู่ความเป็นเลิศในด้านการจัดการภายใน ได้แก่การรักษามาตรฐานการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ การสร้างความเชื่อมั่นในความปลอดภัยในการ ผลิตให้กับพนักงานและการบริการลูกค้าที่มีประสิทธิภาพรวมถึงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกันด้วย

Frederic Winslow Taylor (เฟรเดอริค วินสโลว์ เทย์เลอร์) : บุคคลที่โดดเด่นที่สุดในยุค และถือเป็นผู้เริ่มต้นสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการเลยก็ว่าได้ เขาได้รับการยกย่องว่าเป็น “บิดาแห่งการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Principle of Scientific Management)” ซึ่งเป็นบุคคลแรกที่นำแนวความคิดการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) มาใช้กับระบบอุตสาหกรรม เขาตั้งใจชี้ให้เห็นว่าการจัดการในรูปแบบนี้ดีกว่าการจัดการในรูปแบบเดิมอย่าง Rule of Thumb ที่ไม่มีรูปแบบชัดเจนดังในอดีตที่ผ่านมา โดยเขาได้เริ่มศึกษาวิธีเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมหลอมเหล็กที่เพนซิลวาเนีย สหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ.1878 ซึ่งเป็นช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำและการบริหารงานไร้ประสิทธิภาพอย่างยิ่ง Taylor ได้นำเอาวิธีการต่างๆ มาใช้ ตั้งแต่การฝึกอบรมให้พนักงานใช้อุปกรณ์, การแบ่งงานออกเป็นส่วนๆ อย่างชัดเจน, ตลอดจนการใช้วิธีจ่ายค่าแรงตามรายชิ้น ซึ่งทำให้โรงงานนี้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นถึง 4 เท่าตัวเลยทีเดียว สำหรับแนวความคิดตามรูปแบบนี้จะให้ความสำคัญกับปริมาณมากกว่าคุณภาพการผลิต

Max Weber (แมกซ์ เวเบอร์) ผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นเจ้าตำรับระบบราชการ (Bureaucracy) โดยเขาได้ทำการศึกษาระบบโครงสร้างขององค์กรขนาดใหญ่มากมายในยุคนั้น แล้วนำเสนอการจัดการองค์กรขนาดใหญ่ขึ้นมาในปี ค.ศ.1911 โดยมีการกำหนดโครงสร้างตลอดจนการบริหารงานที่ชัดเจน โดยมีองค์ประกอบ 7 ประการ ดังนี้

1. หลักลำดับชั้น (hierarchy)
2. หลักความสำนึกแห่งความรับผิดชอบ (responsibility)
3. หลักแห่งความสมเหตุสมผล (rationality)
4. หลักการมุ่งสู่ผลสำเร็จ (achievement orientation)

5. หลักการทำให้เกิดความแตกต่างหรือการมีความชำนาญเฉพาะด้าน (Specialization)
6. หลักระเบียบวินัย (discipline)
7. ความเป็นวิชาชีพ (Professionalization)

Lyndall Urwick & Luther Gulick :สองนักทฤษฎีที่โดดเด่นในเรื่องทฤษฎีองค์กรและกระบวนการบริหารงาน ที่ให้ความสำคัญของการทำหน้าที่ของฝ่ายบริหารมากกว่าการทำงานของฝ่ายพนักงานระดับล่าง และมุ่งเน้นไปยังวิธีการทำงานตลอดจนพฤติกรรมกรรมการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูงเป็นหลัก โดยหลักการที่เป็นที่รู้จักในระดับสากลนั้นก็คือ POSDCoRB ที่ทั้งสองเป็นหนึ่งในกลุ่มนักวิชาการที่ถูกกองทัพสหรัฐเรียกรวมตัวกันช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองเพื่อประเมินข้อผิดพลาดในการบริหารจัดการกองทัพและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งทั้งสองได้นำเสนอแนวคิดดังกล่าวที่เป็นภาระหน้าที่สำคัญของนักบริหารอันประกอบไปด้วยหน้าที่ 7 ประการดังนี้

P – Planning :การวางแผน ตลอดจนการจัดวางโครงสร้างของการทำงาน รวมไปถึงการวางแผนการล่วงหน้าเพื่อเตรียมการ ไปจนถึงการวางแผนทำงานร่วมกันของฝ่ายต่างๆ

O – Organizing : การจัดองค์กร ตั้งแต่การกำหนดโครงสร้าง ตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตลอดจนการกำหนดส่งงาน แบ่งงานทำอย่างเป็นระบบระเบียบ

S – Staffing :การจัดการเกี่ยวกับบุคคลากรในองค์กร ตั้งแต่การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การจัดตำแหน่ง การพัฒนา เป็นต้น

D – Directing : การอำนวยความสะดวก ตั้งแต่หน้าที่ในการตัดสินใจ วินิจฉัย สั่งการ ออกคำสั่ง ไปจนถึงการมอบหมายภารกิจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนภาวะการเป็นผู้นำ

Co – Co-ordinating : การประสานงานตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ให้การทำงานบรรลุเป้าหมายด้วยดี รวมไปถึงการประสานงานในแต่ละส่วนให้สอดคล้องกันด้วย เพื่อให้การทำงานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

R – Reporting : การรายงานการปฏิบัติงานตั้งแต่งานส่วนบุคคลไปจนถึงองค์กร เพื่อให้รู้ถึงการทำงานของฝ่ายต่างๆ และควบคุมให้ดำเนินไปตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ และสามารถตรวจสอบตลอดจนประเมินผลได้

B – Budgeting :การบริหารงบประมาณ ตั้งแต่การประเมินงบประมาณ การจัดทำบัญชี การตรวจสอบด้านการเงิน ไปจนถึงการนำงบประมาณมาใช้อย่างคุ้มค่าที่สุด

2.5 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำ

แนวทางการจัดการน้ำในชุมชนอย่างยั่งยืน มี 4 ปัจจัย ได้แก่

1. การกักเก็บน้ำฝน

การใช้อ่างเก็บน้ำหรือภาชนะอื่นๆ กักเก็บน้ำฝน ทำให้มีน้ำใช้ทั้งชุมชน ซึ่งไม่ใช่เป็นเรื่องแปลกใหม่อะไรสำหรับคนไทย เรารู้จักการกักเก็บน้ำฝนเพื่อไว้ใช้มาตั้งแต่อดีต ที่สามารถนำมาใช้ในการทำการเกษตร หรืออื่นๆ แต่หากมีการนำมาใช้อาบ ตี๋ม หรือใช้ทำอาหาร จะต้องมีการบำบัดให้ถูกสุขลักษณะอนามัยก่อน เพื่อไม่ให้มีผลต่อสุขภาพ

2. ปลูก ‘พืชใช้น้ำน้อย’

หลังฤดูทำนาลด ความเสี่ยง เสริมรายได้เกษตรกร เช่น พืชตระกูลถั่ว มะละกอ ฟักทอง ฟักเขียว แก้วมังกร มะพร้าว มันสำปะหลัง เป็น และน้ำดีว่าการปลูกข้าวอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังช่วยแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรม ช่วยปรับปรุงบำรุงดินและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินได้ เช่น เศษซากพืชตระกูลถั่วจะช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน ช่วยปรับโครงสร้างของดินและลดการใช้ปุ๋ยเคมีในนาข้าวได้ ขณะเดียวกันยังช่วยลดวงจรการระบาดของโรคและแมลงศัตรูข้าว และรักษาระบบนิเวศน์ในนาข้าวให้สมดุลด้วย

3. บริหารจัดการแหล่งน้ำในชุมชน

การจัดการน้ำตั้งแต่ต้นน้ำ เช่น การขุดลอกขยายคลองธรรมชาติเดิม เพื่อดักน้ำหลากไหลลงทางน้ำไว้ นำน้ำหลากส่งตามแนวคลอง กักเก็บไว้ตามสระน้ำแก้มลิง หรือบ่อกักเก็บน้ำเพื่อสำรองน้ำในชุมชนทำให้มีน้ำใช้ยามหน้าแล้ง และช่วงฝนทิ้งช่วง

4. ปลูกฝังการใช้น้ำอย่างคุ้มค่าแก่คนในชุมชน

สร้างจิตสำนึกร่วมกันสู่การปฏิบัติเป็นกิจวัตร ปลูกฝังคุณค่าของน้ำตั้งแต่ระดับในโรงเรียน ไปจนถึงชุมชน ทำให้เกิดวินัยในการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ช่วยให้การประหยัดน้ำในชุมชนเป็นรูปธรรม

(กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โครงการบริหารจัดการน้ำโดยชุมชนอย่างยั่งยืน อบต.วิเศษ.ศรีสะเกษ เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักสนับสนุนสุขสขภาวะชุมชน สสส)

2.6 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปรับตัว

1. การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Adaptation) การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศเป็น ประเด็นที่ถูกหยิบยกและกล่าวถึงมากขึ้นในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติของภัยพิบัติ ความมั่นคงด้าน อาหาร และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ดังนั้น การสร้างภูมิคุ้มกัน และเตรียมความพร้อม ในการรองรับและปรับตัวต่อผลกระทบจาก การเปลี่ยนแปลงของ

สภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติธรรมชาติ ใน ระดับประเทศ และในระดับพื้นที่ควร จัดทำยุทธศาสตร์รองรับภัยพิบัติระยะยาว และการเตรียมความพร้อมใน การรับมือความแปรปรวนใน ปัจจุบัน การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของชุมชนต่างๆ มีเป้าหมาย เพื่อรักษาสถานภาพของ ชุมชนให้ดำรงอยู่ในอนาคตได้ ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้น ดังนั้น ประเด็นที่ควรพิจารณาจึงไม่ได้มองเฉพาะเรื่องภูมิอากาศ แต่มองถึงแนวโน้มของความเสี่ยงที่จะเกิดมากขึ้นกับ ชุมชนและขีดความสามารถของชุมชนในการบริหารจัดการความเสี่ยง (มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน, ม.ป.ป.)

การปรับตัว (adaptation) ต่อภูมิอากาศ คือ การดำเนินการใดๆ เพื่อลดความเปราะบางของทั้งระบบ หรือภาคส่วน ซึ่งอาจจะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการตั้งรับต่อความเสียหายและผลกระทบที่เกิดจาก ความแปรปรวนในระยะสั้นและ/หรือจากการเปลี่ยนแปลงต่อเนื่องในระยะยาว เช่น การประกันภัย การชดเชย และการฟื้นฟูความสูญเสียที่เกิดขึ้น เป็นต้น นอกจากการดำเนินการในเชิงรับ แล้ว การปรับตัวยังสามารถที่จะ กระทำในเชิงรุกเพื่อจัดการความเสี่ยงต่อภูมิอากาศโดยอาศัยองค์ความรู้ และเทคโนโลยี เพื่อลดการเปิดรับต่อ สภาพอากาศที่ไม่พึงประสงค์ การจัดการบริหารจัดการภายในระบบหรือ ภาคส่วนเพื่อลดความอ่อนไหวต่อตัวแปร ทางภูมิอากาศ รวมทั้งการจัดให้มีระบบการพยากรณ์ในระยะ กลางและระยะยาวเพื่อสนับสนุนการวาง 8 แผนการทำเกษตรล่วงหน้า (อานนท์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, 2554) ทั้งนี้ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศยังหมายถึง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม วิถีชีวิต และ สิ่งแวดล้อมเพื่อให้มีชีวิตอยู่ได้ท่ามกลาง ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น การ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต การสร้างมาตรการป้องกันภัยพิบัติหรือสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า การเตรียม รับมือกับปัญหาความมั่นคงทางอาหาร เป็นต้น ส่วนการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม เช่น การปรับตัวของชุมชน หนึ่งแต่ไปส่งผลกระทบต่อให้กับอีกชุมชนหนึ่ง ทำให้มีผลกระทบหรือมีความเปราะบางมากขึ้น (มูลนิธิ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2555)

นอกจากนี้ การปรับตัวยังรวมความถึงการสร้างศักยภาพในการปรับเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งเป็นการเพิ่มขีด ความสามารถในการปรับตัวของบุคคล กลุ่มคน หรือองค์กร และการตัดสินใจในการปรับตัวเพื่อแปรศักยภาพสู่การปฏิบัติ การปรับตัวจึงเป็นความต่อเนื่องของกิจกรรม การกระทำ การตัดสินใจ และ ทศนคติที่ช่วยในการ ตัดสินใจในการดำรงชีวิต ซึ่งวิถีชีวิตชุมชนจากอดีตถึงปัจจุบัน ชุมชนได้สั่งสมองค์ ความรู้ มีกระบวนการเรียนรู้ และการแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อให้อยู่รอดได้ การเรียนรู้องค์ความรู้และวิถี ปฏิบัติจากอดีตถึงปัจจุบันจึงนับเป็น บทเรียนสำคัญในการดำรงชีวิตในภาวะความเปลี่ยนแปลงในอนาคต (กุลวดี แก่นสันติสุขมงคล และคณะ, 2556)

2. แนวทางการปรับตัวของชุมชน ความแปรปรวนของฤดูกาล อุทกภัย หรือความแห้งแล้งที่เกิดขึ้น อย่างต่อเนื่องในทุกภาค ของประเทศล้วนแต่มีผลกระทบต่อกระบวนการผลิตและผลผลิตของเกษตรกร ดังนั้น เกษตรกรควรมี แนวทางในการปรับตัวของครัวเรือนและชุมชนด้วยวิธีการประเมิน

ความเสี่ยง คือ การสังเกต ธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงดินฟ้าอากาศรอบตัว ที่สำคัญที่สุด เกษตรกรต้องรู้จักสภาพพื้นที่ของตนเองและ พืชที่ปลูก ว่ามีความอ่อนไหวต่ออากาศอย่างไร พร้อมทั้ง ติดตามข้อมูลข่าวสารการพยากรณ์อากาศอย่างใกล้ชิด กับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกษตรกรต้องใช้ วิธีการลดความเสี่ยง โดยการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตให้ สามารถ รับมือกับความเปลี่ยนแปลงทาง ธรรมชาติได้ดีขึ้น ตลอดจนวิธีการกระจายความเสี่ยง ด้วยการ กระจายการผลิต ในไร่นาหรือในชุมชน ให้มีความหลากหลาย และวิธีการประกันความเสี่ยง ด้วยการสร้าง ระบบการเฉลี่ยทุกข์ และเฉลี่ยสุข ในชุมชนหรือในสังคมส่วนรวม เพื่อช่วยเหลือในยามที่ประสบปัญหาภัย พิบัติที่มีผลกระทบเกินกว่า ครัวเรือนจะรับมือด้วยตนเอง (นรินทร์ เสงวนิรันดร์, 2554)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนิษฐา ชูสุข (2559) วิจัยเรื่อง การปรับตัวของชุมชนต่อปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา กรณีศึกษา ตำบลรำแดง อำเภอสิงหนคร และตำบลเชิงแส อำเภอกระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาผลกระทบของปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรต่อ เกษตรกรในด้านต่างๆ (2) เพื่อศึกษาระดับการเปิดรับและความเปราะบางทั้งในระดับชุมชนและครัวเรือน (3) เพื่อศึกษาการปรับตัวของเกษตรกรต่อปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร และ (4) เพื่อเสนอ แนวทางและมาตรการในการช่วยเหลือให้เกษตรกรสามารถปรับตัวต่อปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรได้ดียิ่งขึ้น วิธีการวิจัยประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 46 คน และการจัดประชุมกลุ่มย่อยในพื้นที่ การวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบสอบถามจำนวน 296 คน ผลการศึกษา พบว่า พื้นที่การเกษตรบางส่วนในตำบลเชิงแสเป็นที่ดอน ประกอบกับ ระบบชลประทานที่ยังไม่ทั่วถึง และการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะมีการขยายพื้นที่ทำนา ซึ่งต้องใช้น้ำมากไปยังพื้นที่ห่างไกลระบบชลประทาน ฉะนั้นในช่วงหน้าแล้งหรือบางปีที่ฝนทิ้งช่วง พื้นที่ บางส่วนจะมีระดับการเปิดรับต่อการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรสูง อย่างไรก็ตาม ในแง่ของผลกระทบ จากการศึกษา กับกลุ่มตัวอย่างพบว่า ผลกระทบด้านการเกษตรและด้านชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากการที่ผู้คนในพื้นที่มีการปลูกพืชอย่างอื่น และมีรายได้ จากการประกอบอาชีพเสริมที่ไม่ได้พึ่งพิงการทำนาข้าวเท่านั้น ในแง่ของการปรับตัวต่อปัญหา การขาด แคลนน้ำเพื่อการเกษตร เกษตรกรในตำบลเชิงแสมีการทำไร่นาสวนผสม การปรับมาปลูกพืชอายุสั้น ใช้น้ำ น้อย และการขุดแหล่งน้ำในที่ดินของตนเอง

ศราวุธ เอกบาง (2561) วิจัยเรื่อง การแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภค-บริโภคโดยการมีส่วนร่วมของ ชุมชนบ้านห้วยवाद (บ้านสาขาหมู่ 1) ตำบลทุ่งผึ้ง อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง" โดย กำหนด วัตถุประสงค์ 4 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภค-บริโภคที่

เป็นปัจจัย สำคัญของการแก้ไขปัญหาของชุมชนบ้านห้วยวาด 2) เพื่อศึกษาปริมาณการใช้น้ำในการอุปโภคและ บริโภคของคนในชุมชนตลอดทั้งปี 3) เพื่อศึกษากระบวนการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านห้วยวาดที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และ 4) เพื่อเกิดการแก้ไขปัญหา การขาดแคลนน้้าอุปโภคและบริโภคในระยะสั้นแบบเร่งด่วนและระยะยาว ที่ใช้รูปแบบของการวิจัย การวิจัยเพื่อท้องถิ่น (Community Based Research - CBR) ที่เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research -PAR) โดยใช้เครื่องมือในการดำเนินงานซึ่งประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประกอบด้วย เวทีการแลกเปลี่ยนพูดคุย (Knowledge Sharing) ที่มีองค์ประกอบของ คน สถานที่ และบรรยากาศ สิ่งอำนวยความสะดวก ต่าง การทบทวนหลังปฏิบัติงาน (AAR) เป็นขั้นตอนหนึ่งที่ใช้ในการทบทวนวิธีการทำงานทั้งด้าน ความสำเร็จและปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นการทบทวน/แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน แบบสำรวจการใช้น้้าระดับครัวเรือน เป็นการออกแบบสำรวจการเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้น้้าจากแท็งก์ หรือโอ่งกักเก็บน้้า เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงเทคนิค ประกอบด้วย การวัดอัตราการไหลโดย ใช้สูตรคำนวณร่วม GPS โดยมีแกนนำนักวิจัยชุมชนบ้านห้วยวาด หรือบ้านใหม่สามัคคีหมู่ที่ นักวิจัย จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง คนในชุมชนจากห่ยมบ้านแม่เม่า ห่ยมบ้าน ห้วยริน และห่ยมบ้านแม่ต่างรวมถึงเครือข่าย/ภาคี/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับ ตำบล

ปิยะมาศ เมิตไธสง (2562) วิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการความรู้ด้านการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนผ่านกระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเองของชุมชนในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ น้้าถือเป็นทรัพยากรที่แม้จะเสริมสร้างขึ้นมาใหม่ได้และไม่มีวันสูญสิ้น แต่ด้วยปริมาณความต้องการใช้น้้าเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้น้้าเพื่อการอุปโภคบริโภค การ ใช้น้้าเพื่อการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ ทำให้ปริมาณน้้าที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ของคนในชุมชนอีกต่อไปอย่างไรก็ตาม มีชุมชน 2 แห่งในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ ชุมชนบ้านล่ิมทอง ซึ่งเป็นชุมชนที่มีการบริหารจัดการน้้าแล้้งน้้าหลาก และชุมชนบ้านบุกำนตง ซึ่งเป็นชุมชนที่มีการบริหารจัดการน้้าใต้ดิน ได้นำกระบวนการการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism) มาใช้ในการบริหารจัดการน้้าจนประสบความสำเร็จ โดยใช้รูปแบบการจัดการน้้า คือ รูปแบบ CCEI ดังนี้ C = Crisis ชุมชนประสบภาวะวิกฤติ C = Constructionism ชุมชนสร้าง ความรู้ขึ้นโดยตนเอง E = Epiphany ประสบการณ์ของการเรียนรู้ I = Innovation นวัตกรรมที่ชุมชนสร้างขึ้น

มนัสวี ศรีสมบัติ (2562) วิจัยเรื่อง หมู่บ้านและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการภัยแล้้ง พื้นที่ตำบลห้วยแก้ว อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการจัดการภัยแล้้งของหมู่บ้านและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น สภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานการจัดการภัยแล้้ง ตลอดจนหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการ

จัดการภัยแล้งของหมู่บ้านและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ประกอบด้วย ข้อมูลเอกสาร (documentary data) และข้อมูลการสัมภาษณ์ (interview) จาก ผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) ซึ่งเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงและมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง และประเด็นต่าง ๆ เป็นอย่างดี รวมถึงเอกสารที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เอกสารชั้นต้น (primary sources) เช่น นโยบายของรัฐบาล คำสั่ง ประกาศ ระเบียบปฏิบัติ นโยบายระดับจังหวัด อำเภอ ประกาศ คำสั่ง ข้อกำหนด รวมถึงเอกสารของทางราชการที่เกี่ยวข้อง และเอกสารชั้นรอง (secondary sources) เช่น งานเขียน บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ งานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาพบว่า รัฐบาลได้ดำเนินการเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้ง ตั้งแต่การป้องกันการเกิดภัย การให้ความช่วยเหลือระหว่างเกิดภัย และแก้ไขปัญหาในระยะยาว กำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนที่รัฐบาลจะต้องดำเนินการ โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการ ภัยแล้ง ซึ่งรัฐบาลกระจายอำนาจในการจัดการภัยแล้งให้แก่จังหวัดและอำเภอ ดำเนินการวางแผน ประสานงาน สั่งการ รวมถึงควบคุมดูแลการดำเนินงาน องค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยแก้ว และ หมู่บ้านห้วยแก้ว ดำเนินการตามนโยบายการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง กระบวนการจัดการเตรียมมาตรการ รองรับภัยแล้ง การวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ซึ่งได้จัดทำขึ้นเป็นประจำทุกปี การดำเนิน การจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง เพื่อบูรณาการการวางแผน เครื่องมือ เครื่องจักร กำลังพลในการให้ความช่วยเหลือพื้นที่ประสบภัยด้านการเกษตรและด้านการ อุปโภคบริโภค การดำเนินการสำรวจและจัดทำแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งให้สอดคล้องกับปริมาณ น้ำต้นทุนที่มีอยู่ การวางแผนการจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรและกิจกรรมทุกกิจกรรม การชี้แจง/ ประชาสัมพันธ์ และทำความเข้าใจกับประชาชนในการจัดการภัยแล้ง การส่งเสริมการเพาะปลูกพืช ฤดูแล้ง การสำรวจตรวจสอบแหล่งน้ำธรรมชาติผาชนะเก็บกักน้ำ บ่อน้ำตื้น บ่อบาดาล และถังน้ำกลางประจำหมู่บ้าน ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ หากเกิดขาดเสียหายให้ทำการซ่อมแซม การประชุมกับ ภาคส่วนต่าง ๆ ในการจัดหาแหล่งน้ำต้นทุน อาทิ กรมชลประทาน หน่วยทหาร มูลนิธิอุทกพัฒน์ ตลอดจนดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาแหล่งน้ำในอนาคต เช่น ธนาคารน้ำใต้ดิน เป็นต้น

พิมพ์นิภา จินตานพันธุ์ (2565) วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการบริโภคอุปโภคแบบครบวงจร โดยการมีส่วนร่วมภาคประชาชนเพื่อชุมชนสันติสุข : กรณีศึกษา อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบริบทพื้นฐาน สภาพปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรคการบริหาร จัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อการอุปโภคบริโภคใน อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต 2) เพื่อศึกษาหลักการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคแบบครบวงจรโดยการมีส่วนร่วมภาคประชาชนตามหลักพุทธสันติ 3) เพื่อ เสนอรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคแบบครบวงจรโดยการมีส่วนร่วมภาค ประชาชนเพื่อชุมชนสันติ ใช้รูปแบบวิจัยเชิงคุณภาพ

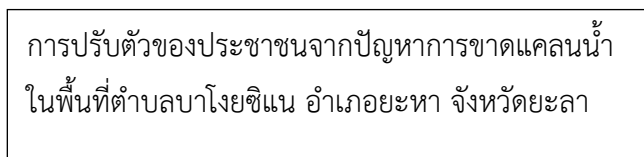
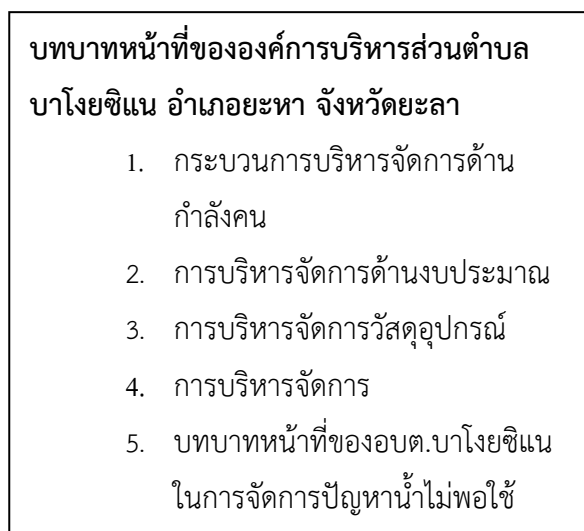
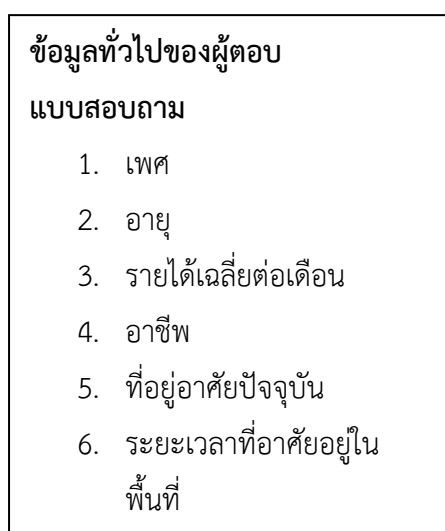
แบบมีส่วนร่วม เก็บข้อมูลจากเอกสาร และสัมภาษณ์ ผู้เกี่ยวข้อง 8 ท่าน รับรองโมเดลด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ 8 ท่าน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรคการบริหารทรัพยากรน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ในอำเภอถลาง มีสาเหตุมาจากแหล่งทรัพยากรต้นน้ำธรรมชาติสำหรับผลิตน้ำประปาเกิด ขาดแคลนน้ำอย่างหนัก การผลิตน้ำประปาไม่พอ ให้บริการต่อประชาชน 2) หลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคแบบครบวงจร ประกอบด้วยการบูรณาการองค์ความรู้ 3 ส่วน 1) การบริหารจัดการเชิงคุณภาพ ด้วยวงจรเดมมิงส์ 2) หลักการมีส่วนร่วม 3) หลักพุทธสันติ เพื่อจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบ คือ ทรัพยากรต้น น้ำ การจัดสรรน้ำภาพรวม การผลิตน้ำประปา การผลิตน้ำมาตรฐานดื่มได้ การบริการน้ำประปาแก่ประชาชน และการบำบัดน้ำเสีย 3) รูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคแบบครบวงจร คือการ บริหารจัดการเชิงคุณภาพ อย่างมีส่วนร่วม ด้วยหลักธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม สำหรับวงจร 6 ชั้นคือ 1) การบริหารทรัพยากรต้นน้ำ 2) การบริหารการจัดสรรน้ำ 3) การผลิตน้ำประปา 4) การผลิตน้ำประปาดื่มได้ตามมาตรฐาน UF 5) การบริหารจัดการบริการน้ำประปาสู่ประชาชน 6) การบริหารจัดการบำบัดน้ำเสียตามโมเดล 3P RAPUSE

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิดทฤษฎีที่ได้แจกแจงข้างต้น ส่งผลให้คณะผู้จัดทำได้ตระหนักว่าบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลมีผลต่อการปรับตัวของประชาชน ดังนั้นแนวคิดทฤษฎีที่จะใช้จึงเป็นแนวคิดทฤษฎีเรื่องบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล และแนวคิดทางด้านการปรับตัวของประชาชน ซึ่งมีการใช้เทคนิคเชิงคุณภาพ เพื่อหาคำตอบบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าวมีผลต่อการปรับตัวของประชาชนจริงหรือไม่ อย่างไร

ตัวแปรตาม

ตัวแปรต้น

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาบทบาทและการปรับตัวของประชาชนต่อการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งในบทนี้กล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลัก เครื่องมือที่ใช้ และการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ระยะเวลาการวิจัย ตามลำดับดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก
2. เครื่องมือที่ใช้และการสร้างเครื่องมือ
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
5. ระยะเวลาการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key informant) ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำนวน 1 คน
2. รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำนวน 1 คน
3. เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำนวน 2 คน
4. ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน
5. ประชาชน จำนวน 9 คน

2. เครื่องมือที่ใช้และการสร้างเครื่องมือ

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการใช้รูปแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอในเขตพื้นที่ตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์
2. กำหนดขอบข่ายของข้อมูลที่ต้องการให้ครอบคลุมกรอบการศึกษาค้นคว้า

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความ ถูกต้อง และให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยต่อไป

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Reserch) โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัย จากหลักสูตรรัฐศาสตร์ สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ยะลา ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา เพื่อขอความร่วมมือ ในการวิจัย โดยแนบกำหนดการนัดหมายที่จะไปสัมภาษณ์ ในหัวข้องานวิจัย เรื่องการบริหารจัดการ น้ำไม่เพียงพอ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

2. ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์ให้ กับกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน ผู้นำชุมชน และกลุ่ม ชาวบ้าน จำนวนทั้งหมด 14 คน ล่วงหน้า 3 วันก่อนวันที่นัดสัมภาษณ์ ด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Selection Interview) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interview) โดยทำ การสัมภาษณ์เป็นเวลา 1 ชั่วโมง ต่อ 1 คน ด้วยตนเอง

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งดำเนินการตาม ขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
2. จำแนกและจัดระบบข้อมูลเป็นการนำข้อมูลที่ได้นำมาจำแนกและจัดหมวดหมู่ออกให้เป็น ระบบ
3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic induction) เป็นการนำ ข้อมูลที่ได้จากเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปร่วมกันของเรื่องนั้น
4. นำเสนอข้อมูลเป็นข้อความแบบบรรยาย

5.ระยะเวลาการวิจัย

ผู้ศึกษาได้มีการจัดเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยระยะเวลาในการศึกษา ตั้งแต่เดือนมิถุนายน – ตุลาคมพ.ศ.2567

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง บทบาทและการปรับตัวของประชาชนต่อการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา บทบาทและการปรับตัวของประชาชนต่อการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ในด้านต่างๆ โดยงานวิจัย ฉบับนี้ได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอเป็นตอนๆ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1. เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ในการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ

วัตถุประสงค์ที่ 2. เพื่อศึกษาการปรับตัวของประชาชนจากปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

วัตถุประสงค์ที่ 1. เพื่อศึกษาบทบาทการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

การศึกษารolesหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ ผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำชุมชน เพื่อค้นหาคำตอบเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ ทั้งนี้รายละเอียดผลการศึกษาปรากฏ 5 ด้าน ดังนี้

1. กระบวนการบริหารจัดการกำลังคน

การบริหารจัดการสมาชิกในกลุ่มการจัดการน้ำในตำบลบาโจยซิแนมีความสำคัญมาก เนื่องจากการขาดแคลนน้ำส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน ได้ดำเนินการตามข้อบัญญัติที่ร่างไว้ โดยคำนึงถึงภารกิจและความรับผิดชอบที่ต้องปฏิบัติ เพื่อให้การจัดการน้ำมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน

การบริหารจัดการสมาชิกในกลุ่มนี้อาจครอบคลุมหลายด้าน เช่น การสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชน การกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม และการสร้างกลไกการตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำเป็นไปอย่างยั่งยืน

ในส่วนการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในองค์การบริหารส่วนตำบล มีการวางแผนการจัดการกำลังคนเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การเลือกสรรพนักงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบจะต้องพิจารณาจากข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แน่ใจว่าพนักงานมีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนด และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ การพัฒนากำลังคนควรเป็นไป

อย่างทั่วถึงและสอดคล้องกับสถานการณ์ในพื้นที่ เช่น การจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะ และการสนับสนุนให้พนักงานมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน จะช่วยให้การบริการประชาชนมีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

“การบริหารจัดการสมาชิกในกลุ่มน้ำที่ไม่เพียงพอในตำบลบาโงยซิแน เป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับเราในองค์การบริหารส่วนตำบล การวางแผนและการจัดสรรบุคลากรต้องสอดคล้องกับความสามารถของแต่ละคน เพื่อให้ทุกคนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความคล่องตัว ซึ่งจะช่วยให้เราสามารถบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำได้อย่างมีคุณภาพ” (นายอาบูบกาตาร์ กาเร็ง, 26 กันยายน 2567)

ประชาชนเห็นด้วยกับการบริหารจัดการบุคลากรของ อบต. เพราะจากการสังเกตเห็นถึงความ เป็นระเบียบและความชัดเจนในขั้นตอนการทำงาน การจัดสรรหน้าที่และทรัพยากรอย่างเหมาะสม รวมถึงการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่สามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของชุมชน

2. การบริหารจัดการด้านงบประมาณ

ด้านงบประมาณสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล มีการวางแผนการใช้จ่ายอย่างรอบคอบถือเป็นสิ่งสำคัญมาก เนื่องจากงบประมาณเป็นทรัพยากรที่มีจำกัดและต้องถูกจัดสรรให้เหมาะสมกับโครงการต่างๆ ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชน นอกจากนี้ อบต. ยังมีการติดตามและประเมินผล การใช้จ่ายงบประมาณอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แน่ใจว่างบประมาณที่ใช้ไปนั้นสร้างประโยชน์สูงสุดให้กับประชาชน และการมีระบบบัญชีที่ชัดเจนและโปร่งใสจะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและทำให้สามารถขอเบิกงบประมาณจากส่วนกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากเกิดปัญหาหรือสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น การซ่อมแซมอุปกรณ์ต่างๆ อบต. สามารถเข้าถึงงบประมาณส่วนกลางได้ ซึ่งจะต้องมีหลักฐานและเอกสารที่แสดงถึงความจำเป็นและเหตุผลในการขอเบิกงบประมาณนั้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพและความน่าเชื่อถือขององค์กรในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเงิน

“งบประมาณส่วนใหญ่จะเป็นงบส่วนกลาง ถ้าหากมีปัญหา ก็จะหยิบใช้เงินส่วนกลางมาใช้แต่ต้องมีหลักฐานที่เพียงพอและน่าเชื่อถือ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องวางแผนการใช้จ่ายอย่างรอบคอบ โดยต้องจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับโครงการต่างๆ ที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากรทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (นายอิซฮารีร์ สาอิ, 26 กันยายน 2567)

ในขณะที่ประชาชนไม่ทราบเรื่องการจัดการงบประมาณของ อบต. เพราะ อบต. ไม่ได้เปิดเผยข้อมูลการใช้จ่ายอย่างชัดเจน และไม่ได้ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบงบประมาณ ส่งผลให้ขาดโอกาสในการติดตามและตรวจสอบการใช้จ่ายของ อบต.

3. การบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์

ด้านวัสดุอุปกรณ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการจัดการวัสดุอุปกรณ์เป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงานและการให้บริการแก่ประชาชน วัสดุอุปกรณ์ทั้งหมดจะถูกเก็บรักษาและดูแลที่อบต. เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ เช่น รถและแท็งก์น้ำ ควรมีการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอและมีระบบตรวจสอบสภาพ เพื่อให้แน่ใจว่าอุปกรณ์พร้อมใช้งานในทุกเมื่อ โดยเฉพาะในช่วงที่เกิดความต้องการน้ำสูง เช่น ฤดูร้อนหรือในสถานการณ์ฉุกเฉิน อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ตามการตั้งแท็งก์น้ำในหมู่บ้านอาจเป็นปัญหา เนื่องจากความเสียหายที่กลุ่มบุคคลบางกลุ่มอาจนำไปใช้ในทางส่วนตัว ซึ่งอาจทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในชุมชนและทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดไม่ถูกใช้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ประชาชนบางกลุ่มอาจขาดความรับผิดชอบในการดูแลรักษาแท็งก์น้ำ ทำให้เกิดปัญหาตามมา เช่น การเสื่อมสภาพหรือการสูญหายของทรัพย์สิน การเก็บวัสดุอุปกรณ์ที่อบต. จึงเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดเพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว โดยสามารถกำหนดนโยบายการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ชัดเจน เช่น การให้บริการน้ำในลักษณะเป็นระบบ โดยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงน้ำได้ แต่ยังคงรักษาความรับผิดชอบในการดูแลและจัดการวัสดุอุปกรณ์

“การดูแลวัสดุอุปกรณ์ อบต. ได้ดูแลรักษาตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งมีอุปกรณ์หลักๆก็คือรถและแท็งก์น้ำ แท็งก์น้ำจะไม่ไปตั้งตามหมู่บ้าน เพราะคนในพื้นที่บางกลุ่มจะเอามาใช้เป็นของตัวเอง ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรับผิดชอบดูแลรักษา” (นายอ้ออารีย์ สาอิ, 26 กันยายน 2567)

ประชาชนพอใจกับการจัดการวัสดุอุปกรณ์และเห็นด้วยกับการเก็บรักษาอุปกรณ์ต่างๆ ของอบต. เพียงแต่ว่าประชาชนต้องการให้มีที่กักเก็บน้ำเพิ่ม เนื่องจากประสบปัญหาน้ำไม่เพียงพอ โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง การมีแหล่งกักเก็บน้ำจะช่วยให้มีน้ำใช้อย่างต่อเนื่อง

4. การบริหารจัดการของกลุ่ม

การบริหารจัดการของกลุ่มในองค์การบริหารส่วนตำบลบาไยซีแน มีการวางแผนและจัดสรรบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างควมมีประสิทธิภาพในการทำงาน โดยการเลือกบุคลากรจะต้องพิจารณาจากความสามารถและความเหมาะสมของแต่ละคน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร การจัดสรรบุคลากรควรรวมถึงการกำหนดบทบาทและหน้าที่ให้ชัดเจน การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะของบุคลากรเพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ได้ โดยมีการสนับสนุนการทำงานเป็นทีม เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและการสื่อสารที่ดีภายในกลุ่ม ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการไป เพื่อประเมินว่าบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้สามารถระบุปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น และสามารถปรับปรุงกระบวนการทำงานได้ทันที

“การกระจายอำนาจคือการกระจายอำนาจของเราแบ่งหน้าที่ทำงานตามแผนที่วางไว้ก็คือจะมีหัวหน้าคนหนึ่ง แบ่งทีมตอนเช้า 3 คน บ่าย 3 คน ซึ่งมีคนขับรถ 1 คน แจกน้ำ 2 คน สลับเปลี่ยนทุกวัน ในส่วนของการประเมินผล ชาวบ้านประเมินผลจะได้ในแง่ลบเพราะน้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ตำบลขาโงยซีแวน 8,000 กว่าคน รถที่ต้องแจกจ่ายมี 1 คัน เลยเกิดการล่าช้า บางหมู่บ้านถนนเส้นทางแคบจึงทำให้รถแจกจ่ายน้ำไปไม่ถึงเป้าหมาย แต่อบต.ก็พยายามทำให้ดีที่สุด”(นายอับดุลรอณีง ลือแบลววา, 26 กันยายน 2567)

ชาวบ้านกังวลเรื่องน้ำไม่เพียงพอมากกว่า เพราะส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวัน เช่น การใช้น้ำทำครัว ทำความสะอาด และเกษตรกรรม พวกเขา mong ว่าการบริหารจัดการกลุ่มเป็นเรื่องซับซ้อนและไม่สำคัญเท่าปัญหาน้ำ

5. บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลขาโงยซีแวนในการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ

ในกรณีการบริหารจัดการน้ำไม่พอใช้ องค์การบริหารส่วนตำบลขาโงยซีแวน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา โดยมีแก้ปัญหาระยะยาว ก็คือ องค์การบริหารส่วนตำบลจึงได้ตัดสินใจเจาะบาดาล 6 แห่งเพื่อเข้าถึงแหล่งน้ำใต้ดิน กระบวนการเริ่มจากการสำรวจพื้นที่ที่มีน้ำใต้ดิน และใช้เทคโนโลยีตรวจสอบคุณภาพและปริมาณน้ำ ก่อนจะเจาะบาดาลในจุดที่เชื่อว่ามีศักยภาพสูงสุด หลังจากเจาะเสร็จ จะติดตั้งระบบปั้มน้ำและถังเก็บน้ำเพื่อกระจายน้ำให้กับชุมชน

ในการแก้ปัญหาระยะสั้น เมื่อเกิดปัญหาขาดแคลนน้ำ เช่น ในช่วงฤดูแล้งหรือเกิดปัญหาน้ำประปาไม่เพียงพอ องค์การบริหารส่วนตำบลก็มีแผนการแจกจ่ายน้ำให้กับประชาชนในแต่ละพื้นที่ตามความจำเป็น โดยแผนการแจกจ่ายน้ำระยะสั้นอาจดำเนินการดังนี้: 1. การแจกจ่ายน้ำด้วยรถน้ำ; 2. การกำหนดจุดแจกจ่ายน้ำองค์การบริหารส่วนตำบล มีการแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำเบื้องต้นด้วยการแจกจ่ายน้ำในแต่ละพื้นที่ โดยดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เพื่อให้ประชาชนได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและทันที

ในส่วนของการแจ้งข่าวสาร องค์การบริหารส่วนตำบลขาโงยซีแวน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ได้มีการแจ้งข่าวสารการแจกจ่ายน้ำให้กับผู้ใช้น้ำโดยใช้วิธีการประกาศเสียงตามสายหรือระบบกระจายเสียงตามหมู่บ้าน เพื่อประกาศข่าวสารให้ประชาชนในชุมชนได้ทราบ และประกาศในเพจของอบต. ผ่านเพจ Facebook หรือเว็บไซต์ของอบต. เพื่อเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนที่ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถเข้าถึงได้

วัตถุประสงค์ที่ 2. เพื่อศึกษาการปรับตัวของประชาชนจากปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ตำบล บาโงยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

ด้านการปรับตัวของประชาชนต่อการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา จากการสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่ มีประชาชนได้กล่าวว่า

“ประชาชนในพื้นที่มีการปรับตัวปัญหาภัยแล้งและการขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค โดยเริ่มใช้วิธีการประหยัดน้ำมากขึ้นและใช้ในยามจำเป็นจริงๆ อย่างเช่น การลดการใช้น้ำในการทำสวน และหันมาใช้แหล่งน้ำที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การเก็บน้ำฝนและการใช้น้ำในบ้านอย่างประหยัด และปัญหาคือบางครั้ง อดบ. ไม่สามารถเข้าไปแจกจ่ายน้ำได้ เนื่องจากรถน้ำไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่ที่มีทางแคบ ทำให้ประชาชนต้องลำบากในการไปใช้น้ำจากแหล่งนอกพื้นที่ของตนเอง” (นายวอจิง เจ๊ะนิ ,นางมูเนาะห์ ตือระ, 26 กันยายน 2567)

ในขณะที่ประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งให้ความเห็นว่า “ในสถานการณ์ที่ชุมชนประสบปัญหาน้ำไม่เพียงพอ ได้หาวิธีจัดการปัญหาโดยเน้นการใช้น้ำอย่างประหยัดและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หนึ่งในวิธีแก้ปัญหาคือการใช้น้ำจากบ่อในพื้นที่ที่ยังมีน้ำและแบ่งปันการใช้น้ำระหว่างกัน ทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงน้ำได้อย่างเท่าเทียมและเพียงพอสำหรับความจำเป็นขั้นพื้นฐาน ขณะเดียวกัน เจ้าหน้าที่ที่เข้ามาช่วยเหลือชุมชนได้แบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบให้กับสมาชิกทุกคนในที่อย่างเหมาะสม ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างเต็มที่เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยไม่มีการละทิ้งความพยายาม เผชิญกับปัญหาทุกด้านด้วยความมุ่งมั่น” (นางสาวรอกีเยาะห์ อาลี,นางตีเยาะห์ ตือองะ,นางสาวรอมิษา ตือเราะห์ , 26 กันยายน 2567)

“ประชาชนมีการปรับตัวจากปัญหาที่เกิดขึ้นโดยอย่าใช้น้ำฟุ่มเฟือยและกักเก็บน้ำ บางที่อาศัยน้ำจากพื้นที่ที่มีน้ำใช้เพียงพอ และอาศัยน้ำจากอบต.ที่เข้ามาแจกจ่ายในแต่ละจุด ในส่วนของปัญหาก็คือบางที่อบต.มาแจกจ่ายน้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการซึ่งมีความแย่งน้ำกับคนอื่น”(นางพาซีเยาะห์ คาเร็ง,นายบุซตา คาเร็ง, 26 กันยายน 2567)

“ในสถานการณ์ที่ประสบปัญหาน้ำไม่เพียงพอ ได้ร่วมมือกันหาวิธีจัดการปัญหา โดยเน้นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และแบ่งปันการใช้น้ำระหว่างกัน เพื่อให้ทุกคนเข้าถึงน้ำได้อย่างเท่าเทียมและเพียงพอต่อความจำเป็น เจ้าหน้าที่ที่เข้ามาช่วยเหลือชุมชนได้แบ่งหน้าที่อย่างเหมาะสม ทำให้ทุกคนสามารถทำงานร่วมกันเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยไม่มีการละทิ้งความพยายามในการเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ประชาชนยังได้ปรับตัวโดยไม่ใช้น้ำฟุ่มเฟือย และกักเก็บน้ำจากแหล่งที่มีน้ำใช้เพียงพอ รวมถึงการขอรับน้ำจากอบต.ที่เข้ามาแจกจ่ายในแต่ละจุด”(นางสาวซุลฟา ปาจอ,นางสาวฟาตีฮะห์ อีแต, 26 กันยายน 2567)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง บทบาทและการปรับตัวของประชาชนต่อการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ ในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ขอสรุปและ อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาบทบาทการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

2. เพื่อศึกษาการปรับตัวของประชาชนจากปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

5.1 สรุปผล

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาบทบาทการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ ผู้ศึกษาได้ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำชุมชน เพื่อค้นหามหาบทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการ จัดการน้ำไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผลการศึกษาสรุปได้เป็น 5 ด้าน ดังนี้:

1.การบริหารจัดการกำลังคน: การบริหารจัดการสมาชิกในกลุ่มของกลุ่มของการจัดการน้ำไม่เพียงพอในพื้นที่ตำบลบาโจยซิแน องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน มีความเห็นว่าสำคัญอย่างยิ่ง เพราะ องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ดำเนินการตามข้อบัญญัติที่ ร่างไว้ โดยคำนึงถึงภารกิจและความรับผิดชอบที่ต้องทำ และองค์การบริหารส่วนตำบลได้วางแผนการ จัดการกำลังคนและเลือกสรรพนักงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อบัญญัติและ พัฒนาอย่างทั่วถึงและสอดคล้องกับสถานการณ์

ในส่วนของประชาชน ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการบริหารจัดการบุคลากรของอบต. เพราะเห็นว่ามีจัดการและวางแผนงานอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพและตรง ตามความต้องการของชุมชน

2.ด้านงบประมาณ: องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องวางแผนการใช้จ่ายอย่างรอบคอบ โดย ต้องจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับโครงการต่างๆ ที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการ ทรัพยากรทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยงบประมาณใหญ่จะมาจากงบกลาง ส่วนกลาง ซึ่งเมื่อเกิด ปัญหาจะนำมาใช้ทันที และสามารถขอเบิกงบประมาณจากส่วนกลางได้เสมอ แต่ต้องมีศักยภาพและ

ความน่าเชื่อถือ รวมถึงมีหลักฐานเพียงพอในการซ่อมแซม เพื่อให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากรทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประชาชนไม่ทราบเรื่องการจัดการงบประมาณของอบต. เพราะอบต. ไม่เคยแจ้งข้อมูล ทำให้ไม่สามารถติดตามหรือตรวจสอบการใช้จ่ายได้

3.ด้านวัสดุอุปกรณ์: วัสดุอุปกรณ์ทั้งหมดจะถูกเก็บรักษาไว้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โดย อบต. จะดูแลรักษาอย่างดี มีรถและแท็งก์น้ำพร้อมใช้งาน อย่างไรก็ตาม แท็งก์น้ำจะไม่ถูกตั้งอยู่ที่หมู่บ้าน เนื่องจากบางกลุ่มในพื้นที่อาจนำไปใช้ส่วนตัว และประชาชนส่วนใหญ่ขาดความรับผิดชอบในการดูแลรักษาอย่างถูกต้อง ทำให้การจัดเก็บที่ อบต. เป็นทางเลือกที่ดีที่สุดเพื่อป้องกันปัญหานี้.

ประชาชนพอใจกับการจัดการวัสดุอุปกรณ์ของ อบต. แต่ต้องการให้เพิ่มที่กักเก็บน้ำ เนื่องจากน้ำไม่เพียงพอในช่วงฤดูแล้ง ซึ่งจะช่วยให้มีน้ำใช้อย่างต่อเนื่อง

4.การบริหารจัดการของกลุ่ม: องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา มีการวางแผนและจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสมกับงานที่ต้องทำ โดยพิจารณาความสามารถและความเหมาะสมของแต่ละคน เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในส่วนของด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นกระบวนการที่สำคัญในการตรวจสอบว่าโครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการไปนั้นบรรลุเป้าหมายหรือไม่ โดยจะต้องมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่สนใจวิธีการบริหารจัดการกลุ่ม แต่กังวลเรื่องน้ำไม่เพียงพอสำหรับการใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองมากกว่า

5.ด้านบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล: ในกรณีการบริหารจัดการน้ำไม่พอใช้ องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา โดยมีแก้ปัญหาระยะยาว ก็คือ องค์การบริหารส่วนตำบลจึงได้ตัดสินใจเจาะบาดาล 6 แห่งเพื่อเข้าถึงแหล่งน้ำใต้ดิน กระบวนการเริ่มจากการสำรวจพื้นที่ที่มีน้ำใต้ดิน และใช้เทคโนโลยีตรวจสอบคุณภาพและปริมาณน้ำ ก่อนจะเจาะบาดาลในจุดที่เชื่อว่ามีศักยภาพสูงสุด หลังจากเจาะเสร็จ จะติดตั้งระบบปั้มน้ำและถังเก็บน้ำเพื่อกระจายน้ำให้กับชุมชน

ในการแก้ปัญหาระยะสั้น เมื่อเกิดปัญหาขาดแคลนน้ำ เช่น ในช่วงฤดูแล้งหรือเกิดปัญหา น้ำประปาไม่เพียงพอ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มักมีแผนการแจกจ่ายน้ำให้กับประชาชนในแต่ละพื้นที่ตามความจำเป็น โดยแผนการแจกจ่ายน้ำระยะสั้นอาจดำเนินการดังนี้: 1. การแจกจ่ายน้ำ

ด้วยกรณีนี้: 2. การกำหนดจุดแจกจ่ายน้ำองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีการแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำเบื้องต้นด้วยการแจกจ่ายน้ำในแต่ละพื้นที่ โดยดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เพื่อให้ประชาชนได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและทันที

ในส่วนของการแจ้งข่าวสาร องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแฉ อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ได้มีการแจ้งข่าวสารการแจกจ่ายน้ำให้กับผู้ใช้น้ำโดยใช้วิธีการประกาศเสียงตามสายหรือระบบกระจายเสียงตามหมู่บ้าน เพื่อประกาศข่าวสารให้ประชาชนในชุมชนได้ทราบ และประกาศในเพจของอบต. ผ่านเพจ Facebook หรือเว็บไซต์ของอบต. เพื่อเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนที่ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถเข้าถึงได้

วัตถุประสงค์ที่ 2 การปรับตัวของประชาชนจากปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ตำบลบาโจยซิแฉ อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าประชาชนในพื้นที่ได้ปรับตัวต่อปัญหาภัยแล้งและการขาดแคลนน้ำ โดยเริ่มใช้น้ำอย่างประหยัดและใช้ในยามจำเป็นจริง ๆ เช่น ลดการใช้น้ำในการทำสวน และหันมาใช้แหล่งน้ำที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การเก็บน้ำฝน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแบ่งปันน้ำทำให้ทุกคนเข้าถึงน้ำได้อย่างเท่าเทียม อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่เกิดขึ้นคือบางครั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถเข้าไปแจกจ่ายน้ำได้ เนื่องจากรถน้ำไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่ที่มีทางแคบทำให้ประชาชนต้องลำบากในการหาน้ำจากแหล่งนอกพื้นที่ของตนเอง นอกจากนี้ บางครั้งการแจกจ่ายน้ำจากอบต. ก็ไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ทำให้เกิดการแย่งน้ำระหว่างประชาชน ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ที่เข้ามาช่วยเหลือชุมชนได้แบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างเหมาะสมทุกคนทำงานร่วมกันเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมุ่งมั่น โดยมีการปรับตัวเพื่อลดการใช้น้ำฟุ่มเฟือยและกักเก็บน้ำจากแหล่งที่มีน้ำใช้เพียงพอ รวมถึงการขอรับน้ำจากอบต. ที่เข้ามาแจกจ่ายในแต่ละจุด.

อภิปรายผล

บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการระบบน้ำไม่เพียงพอเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน พบว่า มีกระบวนการบริหารจัดการด้านกำลังคน โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบต่าง ๆ ตามข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแฉ ที่ได้กำหนดไว้ รวมไปถึงการบริหารจัดการด้านงบประมาณของกลุ่ม การจัดการปัญหาน้ำไม่เพียงพอซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึงลำดับแรก มีกระบวนการผลิตน้ำที่ตรงตามมาตรฐาน รวมไปถึงวิธีการประหยัดให้มากที่สุด การบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ของกลุ่มการจัดการน้ำไม่เพียงพอขององค์การบริหารส่วนตำบลจะแบ่งฝ่ายเจ้าหน้าที่เพื่อรับหน้าที่ดูแลในแต่ละฝ่ายเมื่อมีการขัดข้อง และจะซ่อมแซมให้กลับมาใช้งานได้อย่างปกติอย่างรวดเร็ว และได้มีการแก้ไขทั้งระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับศรารุช เอกบาง

(2561) เรื่องการแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภค-บริโภคในชุมชนบ้านห้วยวาด จังหวัดลำปาง พบว่า สถานการณ์ปัญหาการขาด แคลนน้ำที่เป็นปัจจัยสำคัญของการแก้ไขปัญหา คนในชุมชนขาดแคลนแหล่งน้ำสำหรับ อุปโภค-บริโภค ไม่เพียงพอทั่วถึงทั้งชุมชนตลอดปีและเกิดมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่อพยพเข้า มาจนถึงปัจจุบันกลายเป็นปัญหาสะสม แม้จะมีการแก้ปัญหาด้วยการเจาะบ่อบาดาล การสูบน้ำจากแม่น้ำวังมาใช้ หรือการสนับสนุนน้ำบริโภคจากหน่วยงานฝ่ายปกครองในช่วงฤดูแล้ง ก็ เป็นเพียงการแก้ไขปัญหาเป็นครั้งคราว

ดังนั้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุป พบว่า การปรับตัวของประชาชนในชุมชนเกี่ยวข้อง โดยตรงกับความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการจัดการปัญหาน้ำไม่เพียงพอ ซึ่งมีข้อคิดเห็นที่สำคัญ ดังนี้:

1) การตอบสนองต่อการจัดการของ อบต. หาก อบต. สามารถจัดการปัญหาน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนจะรู้สึกมั่นใจและสามารถปรับตัวได้ดี เช่น การใช้ทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยลดความตึงเครียดในชุมชนและป้องกันการแย่งชิงน้ำระหว่างกัน

2) ผลกระทบเมื่อการจัดการไม่ดี: ในกรณีที่ อบต. ไม่สามารถจัดการปัญหาได้อย่างเหมาะสม ประชาชนจะต้องปรับตัวด้วยวิธีการที่แตกต่างออกไป เช่น การประหยัดน้ำ ลดการใช้น้ำที่ไม่จำเป็น การเลือกใช้พืชที่ใช้น้ำน้อย หรือการเก็บน้ำฝนเพื่อใช้ในเวลาที่ขาดแคลน ซึ่งการปรับตัวนี้สามารถ บ่งบอกถึงความยืดหยุ่นและความสร้างสรรค์ของชุมชน

3) การเก็บน้ำฝน: การกักเก็บน้ำฝนเป็นวิธีการหนึ่งที่ประชาชนใช้เพื่อลดการพึ่งพาน้ำจากระบบจัดการกลาง การมีแหล่งน้ำสำรองช่วยให้ประชาชนมีความมั่นใจในการจัดการน้ำภายในครัวเรือน และสามารถใช้ในกรณีที่น้ำไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ชนิษฐา ชุสุข (2559) เรื่องการปรับตัวของชุมชนต่อปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พบว่า ปัญหาการขาดน้ำในตำบลเชิงแสเกิดจากพื้นที่ดอนและระบบชลประทานที่ไม่ทั่วถึง ผลกระทบต่อการเกษตรและชีวิต เนื่องจากมีอาชีพเสริมและการปลูกพืชอื่นเกษตรกรปรับตัวด้วยการทำไร่นาสวนผสม ปลูกพืชอายุสั้น ใช้น้ำน้อย และขุดแหล่งน้ำในที่ดินของตนเอง.

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีการทำการสำรวจความต้องการการใช้น้ำของประชาชนในแต่ละปี และประเมินการดำเนินงาน ตลอดจนมีการเตรียมตัวในการรับมือกับปัญหาการขาดแคลนน้ำ
2. การศึกษาและฝึกอบรมชุมชน จัดหลักสูตรฝึกอบรมให้ชุมชนเข้าใจวิธีการจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดการน้ำในช่วงวิกฤต

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาเปรียบเทียบ: เปรียบเทียบแนวทางการจัดการน้ำในชุมชนที่ประสบความสำเร็จและไม่สำเร็จ เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการบริหารจัดการน้ำในชุมชนของตนเอง
2. ควรทำการศึกษาบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การจัดทำแผนพัฒนา สาธารณูปโภค เป็นต้น

บรรณานุกรม

- HREX.asia Connect People to the Best HR Solution (2562) แนวคิดและทฤษฎีด้านการ
บริหารจัดการ (Management Concept). ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 28 กรกฎาคม 2567,
 จาก
- กุลวดี แก่นสันตีสุขมงคล ณิชชา ศรีทธิธัญ และยุทธพล ผ่องพลีศาล. 2556. แนวทางการปรับตัวต่อ
การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสำหรับชุมชน. สนับสนุนโดย สำนักงานนโยบายและแผน
 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2567
- คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการน้ำ (2558) **แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ
 น้ำ**. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2567, จาก <http://www.onep.go.th>.
- จอห์น เจ. คลาร์ก (Clark, 1957:) **นियามการปกครองท้องถิ่น**. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 26
 กรกฎาคม 2567, จาก
https://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2012/6/2009_5028.pdf
- ชนิษฐา ชุสุข (2559) **การปรับตัวของชุมชนต่อปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ลุ่ม
 น้ำทะเลสาบสงขลา**. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 29 กรกฎาคม 2567, จาก
<https://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2016/11177>
- เดเนียล วิท (wit, 1967) **นियามการปกครองท้องถิ่น**. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม 2567,
 จาก https://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2012/6/2009_5028.pdf
- เทศบาลตำบลท่าขนอม อำเภอศรีวิชัยนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี(2559)**แนวทางการจัดการน้ำใน
 ชุมชนอย่างยั่งยืน**. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 29 กรกฎาคม 2567, จาก
https://www.thakhanoncity.go.th/index/load_data/?doc=12442
- นรินทร์ เชนงนรินทร์. 2554. **ทิศทางการปรับตัวต่อความแปรปรวนของสภาพอากาศของเกษตรกร
 รายย่อยในประเทศไทย**.สิ่งแวดล้อม. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2567,
 จาก <http://www.isranews.org>
- ปิยะมาศ เมิตไธสง (2562) **รูปแบบการจัดการความรู้ด้านการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน ผ่าน
 กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเองของชุมชนในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์**. ออนไลน์. สืบค้น
 เมื่อ 31 กรกฎาคม 2567, จาก
<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/nakboot/article/view/160258/119847>
- พิมพ์นิภา จินตานพันธ์ (2565) **รูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการบริโภค อุปโภคแบบ
 ครบวงจร โดยการมีส่วนร่วมภาคประชาชนเพื่อชุมชนสันติสุข : กรณีศึกษา อำเภอถลาง**

- จังหวัดภูเก็ต. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 12 สิงหาคม 2567, <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/article/view/249572/172543>
- มนัสวี ศรีสมบัติ (2562) หมู่บ้านและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการภัยแล้ง พื้นที่ตำบลห้วยแก้ว อำเภอเบ็ญจนาสาร จังหวัดพิจิตร. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 11 สิงหาคม 2567 , จาก <http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/index.php/abstractData/viewIndex/318>
- มยุรี รัตนเสริมพงษ์และคณะ(2564) ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองเรือ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี .ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม 2567, จาก <https://www.klongrua.go.th/fileupload/2532674558.pdf>
- มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย. 2555. คำศัพท์นำรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โครงการเครือข่ายเมืองในเอเชียเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2567
- วิทยากร ท่อแก้ว (2563). ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลมวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม 2567, <http://www.muaklek.go.th/web/Public/Files/21.pdf>
- วิลาสินี ธนพิทักษ์ (2560) การจัดการน้ำแล้งโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนต้นน้ำท่าแนะ ตำบลเขาปู่อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 29 กรกฎาคม 2567, จาก <https://shorturl.asia/5pmJ2>
- วิลเลียม เอ ร็อบสัน (Robson, 1953) นิยามการปกครองท้องถิ่น. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม 2567, จาก https://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2012/6/2009_5028.pdf
- วิลเลียม วี. ฮอลโลเวย์ (Holloway, 1959) นิยามการปกครองท้องถิ่น. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม 2567, จาก https://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2012/6/2009_5028.pdf
- ศราวุธ เอกบาง (2561) การแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภค-บริโภคโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านห้วยवाद (บ้านสาขาหมู่ 1) ตำบลทุ่งผึ้ง อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 30 กรกฎาคม 2567, จาก https://elibrary.tsri.or.th/project_contentTRFN.asp?PJID=RDG61N0049
- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (2561) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580). ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2567, จาก <https://shorturl.asia/YI9tL>

องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562). ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 29 มิถุนายน 2566, จาก <https://shorturl.at/afhlP>

อานนท์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, 2554 “**ความเสี่ยง ความเปราะบาง และการปรับตัวของระบบและภาคส่วน ทางธรรมชาติและมิติของความมั่นคงของมนุษย์ต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ**” ในรายงานการ สังเคราะห์และประมวลสถานภาพองค์ความรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของไทย ครั้งที่ 1 พ.ศ.2554 คณะทำงานกลุ่มที่ 2 องค์ความรู้ด้านผลกระทบ ความอ่อนแอ หล่ม และการปรับตัว ศูนย์ประสานงานและพัฒนางานวิจัยด้านโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สำนักงานสนับสนุนการวิจัย.ออนไลน์.สืบค้นเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2567

แฮร์ริส จี. มอนตาญ (Mongtagu, 1984) **นิยามการปกครองท้องถิ่น**. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม 2567, จาก

https://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2012/6/2009_5028.pdf

บุคลากรกรม

1. อัมรล สะแต. (26 กันยายน 2567). นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบาโงยซิแน. สัมภาษณ์.
2. อาบูการ์ กาเร็ง. (26 กันยายน 2567). รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลบาโงยซิแน. สัมภาษณ์.
3. อ้ออารี๋ สาอึ. (26 กันยายน 2567). นักวิเคราะห์นโยบายและแผนองค์การบริหารส่วนตำบล. สัมภาษณ์.
4. อับดุลรอญิง ลือแบลดูวา. (26 กันยายน 2567). คนงานทั่วไป. สัมภาษณ์.
5. ฮัมดี ดือราแม. (26 กันยายน 2567). ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1. สัมภาษณ์.
6. วอจิง เจ๊ะนิ . (26 กันยายน 2567). ประชาชนทั่วไป. สัมภาษณ์.
7. มูเนาะห์ ดือระ . (26 กันยายน 2567). ประชาชนทั่วไป. สัมภาษณ์.
8. รอกีเยาะห์ อาลี. (26 กันยายน 2567). ประชาชนทั่วไป. สัมภาษณ์.
9. ดือเยาะห์ ดือองะ. (26 กันยายน 2567). ประชาชนทั่วไป. สัมภาษณ์.
10. วรอมีฆา ดือเราะห์. (26 กันยายน 2567). ประชาชนทั่วไป. สัมภาษณ์.
11. พาซีเยาะห์ คาเร็ง. (26 กันยายน 2567). ประชาชนทั่วไป. สัมภาษณ์.
12. บุกตา คาเร็ง. (26 กันยายน 2567). ประชาชนทั่วไป. สัมภาษณ์.
13. ซูลฟา ปาจอ. (26 กันยายน 2567). ประชาชนทั่วไป. สัมภาษณ์.
14. ฟาตีเยาะห์ อี้แต. (26 กันยายน 2567). ประชาชนทั่วไป. สัมภาษณ์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกึ่งโครงสร้าง

แบบสัมภาษณ์

ชื่อหัวข้อพิเศษ : บทบาทและการปรับตัวของประชาชนต่อการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นเครื่องมือเพื่อนำไปใช้ศึกษาบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในกรณีการจัดการน้ำไม่พอใช้ สำหรับ เก็บข้อมูลการสัมภาษณ์จากผู้บริหารและบุคคลในหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยซิแน ได้ทำการศึกษาเอกสาร ข้อมูล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดของการวิจัยและแบบสัมภาษณ์

2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ มีทั้งหมด 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 3 ประเด็นคำถามตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ชื่อหัวข้อพิเศษ บทบาทและการปรับตัวของประชาชนต่อการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สถานที่สัมภาษณ์

.....

เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....จนถึงเวลา.....

ผู้สัมภาษณ์ .....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

เพศ.....อายุ.....ตำแหน่ง/อาชีพ.....

ภูมิลำเนา.....ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่.....

ส่วนที่ 3 ประเด็นคำถามตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

3.1. กระบวนการบริหารจัดการด้านกำลังคน

3.1.1 การบริหารจัดการสมาชิกในกลุ่มของการจัดการปัญหาน้ำไม่พอใช้มีความสำคัญอย่างไร

3.1.2 การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบต่างๆ และการรักษาหรือภายในกลุ่มอย่างไร

3.2 การบริหารจัดการด้านงบประมาณ

3.2.1 การจัดสรรงบประมาณในโครงการบริหารจัดการน้ำควรพิจารณาถึงปัจจัยใดบ้างเพื่อให้เกิดความคุ้มค่า

3.3 การบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์

3.3.1 กลุ่มของท่านมีการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์อย่างไร

3.4 การบริหารจัดการของกลุ่ม

3.4.1 ในการบริหารจัดการกลุ่มของท่านมีขั้นตอนการวางแผนอย่างไร

3.4.2 ในการบริหารจัดการกลุ่มของท่านมีขั้นตอนในการประเมินผลอย่างไร

3.4.3 ในการบริหารจัดการกลุ่มของท่านมีการประสานงานอย่างไร

3.4.4 ในการบริหารจัดการกลุ่มของท่านมีการแบ่งหน้าที่อย่างไร

3.5 บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแนในการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ

3.5.1 บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแนในการบริหารน้ำไม่พอใช้มีอะไรบ้าง

- องค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารจัดการน้ำอย่างไร
- ถ้ามีปัญหา องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแนได้ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาเบื้องต้นให้แก่ผู้ใช้น้ำหรือไม่อย่างไร

3.5.2 องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจยซิแนมีการแจ้งข่าวสารการแจกจ่ายน้ำให้กับผู้ใช้น้ำหรือไม่อย่างไร

แบบสัมภาษณ์

ชื่อหัวข้อพิเศษ : บทบาทและการปรับตัวของประชาชนต่อการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นเครื่องมือเพื่อนำไปใช้ศึกษาการปรับตัวของประชาชนต่อการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอขององค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับ เก็บข้อมูลการสัมภาษณ์จากประชาชนในพื้นที่ตำบลบาโงยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ได้ทำการศึกษาเอกสาร ข้อมูล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดของการวิจัยและแบบสัมภาษณ์

2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ มีทั้งหมด 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 3 ประเด็นคำถามตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ชื่อหัวข้อพิเศษ บทบาทและการปรับตัวของประชาชนต่อการบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สถานที่สัมภาษณ์

.....

เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....จนถึงเวลา.....

ผู้สัมภาษณ์ .....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

เพศ.....อายุ.....ตำแหน่ง/อาชีพ.....

ภูมิลำเนา.....ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่.....

ส่วนที่ 3 ประเด็นคำถามตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

การปรับตัวของประชาชนต่อการบริหารจัดการน้ำที่ไม่เพียงพอขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

1. แนวทางการบริหารจัดการน้ำของอบต.ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้น้ำของประชาชนอย่างไร?
2. ปัญหาและอุปสรรคในการปรับตัวของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำโดยอบต.คืออะไร?

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ข
ภาพประกอบการลงพื้นที่เก็บข้อมูล

- ลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มผู้นำชุมชน

- ลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มประชาชน

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ-สกุล นางสาวต่วนมารีโอน่า ปาแซ
 รหัสประจำตัวนักศึกษา 406422062
 วัน เดือน ปี เกิด 19 กันยายน 2544
 ที่อยู่ 35/2 หมู่ 4 ตำบลบึงไยชัย อำเภอยะหา จังหวัดยะลา 95000
 ประวัติการศึกษา ปริญญา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
 เบอร์โทร 0988229104
 อีเมล 406422062@yru.ac.th

ชื่อ-สกุล นางสาวนุรอาซีกัน อาลี
 รหัสประจำตัวนักศึกษา 406422073
 วัน เดือน ปี เกิด 20 มิถุนายน 2545
 ที่อยู่ 4/9 หมู่ 4 ตำบลเกาะมาวี อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี 94160
 ประวัติการศึกษา ปริญญา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
 เบอร์โทร 0612543193
 อีเมล 406422073@yru.ac.th

ชื่อ-สกุล นางสาวอิฟฟารีซาน บินเจะหลง
 รหัสประจำตัวนักศึกษา 406422094
 วัน เดือน ปี เกิด 15 มีนาคม 2546
 ที่อยู่ 25/2 หมู่ 5 ตำบลกรงปินัง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา 95000
 ประวัติการศึกษา ปริญญา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
 เบอร์โทร 0935526077
 อีเมล 406422094@yru.ac.th